

Nr 257.

Av herr Westman och herr Larsson, Johan August, *i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 14 § i lagen den 6 juni 1925 (nr 170) om polisväsendet i riket.*

I proposition nr 75 har Kungl. Maj:t med anledning av riksdagens skrivelse den 24 februari 1928 föreslagit vissa ändringar i lagen den 6 juni 1925 om polisväsendet i riket.

De föreslagna förändringarna inskränka sig till en omredigering av 14 § 1 och 2 mom. därhän, att länsstyrelses rätt att vägra fastställelse å underställt avlöningsbeslut begränsas till de fall, där beslutet innebär ett uppenbart åsidosättande av föreskriften, att avlöningen skall vara skälig. Vi vilja icke undervärdera betydelsen av den föreslagna nya formuleringen, särskilt med hänsyn till de förhållanden, varunder den tillkommit, vilka göra att den torde få anses som en admonition till länsstyrelserna att iakttaga större försiktighet vid prövning av avlöningsbeslut, men å andra sidan ställer den, tolkad efter bokstaven, icke kommunerna i avsevärt gynnsammare läge än förut. Föreskriften innebär, såsom också anförts av i frågan hörda länsstyrelser, knappast någon ändring i sak. Det är nämligen tydligt, att länsstyrelserna även nu enligt egen mening icke vägra fastställelse av beslut i lönefrågor i andra fall än då de anse lönen vara orimligt låg.

Enligt vår mening vore det önskvärt, att länsstyrelses rätt att ingripa begränsades till undantagsfall, i stället för att göras till regel, då det torde få förutsättas att även kommunerna vid sina beslut söka taga hänsyn till vad som är skäligt, och korrigerering därför endast borde komma ifråga, där särskilda omständigheter så kräva. Det synes uppenbart, att en kommun mången gång har större möjligheter att överblicka arten och omfattningen av vederbörande fjärdingsmans tjänstgöring, i varje fall vissa sidor därav, än länsstyrelsen, varför det icke utan vidare kan betraktas som avgjort, att länsstyrelsens prövning av lönevillkorens skälighet alltid är bättre grundad än kommunens. Man kan för övrigt knappast undgå intrycket, att länsstyrelserna ofta utgått från förutsättningen, att fjärdingsmännen skulle ersättas med polismän, som helt ägnade sig åt polisyrket, ehuru riksdagen aldrig fattat något beslut i den riktningen. Särskilda utskottet vid 1925 års riksdag framhöll, att fjärdingsmannasysslan i ett synnerligen stort antal fall på landsbygden

är en bisyssla, som blott i ringa mån tager sin innehavares tid i anspråk. Därvid torde man kunna antaga, att den omfattning vari detta sker och den ersättning som härför bör utgå, bättre bedömes av kommunen och den ifrågasvarande befattningshavaren än av länsstyrelsen. Det förefaller som om länsstyrelserna i många fall förfarit på ett sätt, som måste betecknas såsom uttryck för en strävan att utveckla polisväsendet på landsbygden i en riktning, som riksdagen icke avsett, ty det torde vara orimligt att godtaga uppfattningen, att den beslutade avlöningen icke skulle ha varit skälig med hänsyn till de krav, som ställts på befattningshavaren, i alla de fall, där länsstyrelserna vägrat fastställelse.

Enligt vår mening skulle det icke innebära någon risk att låta stadgandet om underställelse av avlöningsbeslut bortfalla, men då riksdagen tidigare avvisat dylika förslag, skola vi icke framföra detta yrkande. Det är emellertid uppenbart, att länsstyrelsernas bestämmanderätt i hithörande lönefrågor blivit alltför vidsträckt, och de av Kungl. Maj:t föreslagna ändringarna synas icke åstadkomma nödig begränsning.

Vore det möjligt att finna en utväg att på samma gång hävda kommunernas självbestämmanderätt och tillförsäkra det allmänna fullt effektiv kontroll, borde denna anlitas. Härvid torde böra beaktas, att länsstyrelsernas och kommunernas ställningstagande till lönefrågorna, såsom erfarenheten visar, i viss mån bestämmas av olika utgångspunkter med hänsyn till uppfattningen om polisväsendets organisation, varför avgörandet borde förbehållas Kungl. Maj:t.

I stället för nuvarande och av Kungl. Maj:t föreslagen lydelse av 14 § 1 mom. polislagen vilja vi därför påyrka sådan formulering av ifrågasvarande moment, att beslut angående avlöning, pensionering m. m. i avseende å befattningshavare vid polisväsendet skall anmälas för länsstyrelsen och att beslut, som sålunda anmäles, skall av länsstyrelsen antingen oförändrat fastställas eller hänskjutas till Kungl. Maj:ts avgörande. 2 mom. 2 stycket borde ändras därhän, att om erforderlig åtgärd ej vidtages i anledning av länsstyrelsens framställning, skall länsstyrelsen anmäla förhållandet hos Kungl. Maj:t, som förordnar i ärendet.

I anslutning till det anförda få vi alltså hemställa,

att riksdagen måtte besluta de förändringar i Kungl. Maj:ts proposition nr 75, som äro betingade av vad här ovan anförts; samt att vederbörande utskott ville utarbeta förslag till härför erforderliga lagtextändringar.

Stockholm den 8 mars 1929.

K. G. Westman.

J. A. Larsson,
Brälanda.